

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZMIVELŐDÉSI HETILAP.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési ár:
Egész évre 5 frt. Vidékre 5 frt. 50 kr.
Fél „ 2 „ 50 kr. „ 2 „ 75 „
Egyes szám ára 10 kr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Jabukai utca: 121.

Ide küldendők a lap szellemi és anyagi részét illető minden közlemények.

HIRDETÉSEK DIJJA:

Három hasábos petitsor 6 kr. Nyilttéri három hasábos petitsor 10 kr.

Bélyegdíj külön minden hirdetésért 30 kr.

Pancsova június 2.

A bukovinai jövevények sorsát illetőleg a mi a hét folytán történt, legfontosabb s legmegnyugtatóbb Tisza miniszterelnöknek ez ügyben hozántézett interpellatióra adott válasza.

Biztosította a képviselőházat, hogy a letelepíttek sorsára a kormánynak gondja van és mindenkép intézkedik, hogy nyomort ne szenvedjenek. A mint csakugyan pénzt boesátott a kormánybiztos rendelkezésére, hogy élelmet vásároljon és kényelmes barakkokat állítson fel. Kijelentette a miniszterelnök úr azt is, hogy a telepítés lehetőségét és lehető módozatait komolyan vizsgálat alá veszi.

Erre nézve immár biztos alapul szolgál Gr. Bánffy Béla jelentése és fölterjesztése. Biztos alapjául az intézkedésnek, de mondjuk ki, nem eléggé biztos alapjául a telepítésnek. Lényegében megegyezik Torontál megye fölterjesztésével a képviselőházhoz — a hogy illetékes helyről ertesültünk — Nagy Gy. kormánybiztossal és Tallián alispánal történt közös megbeszélés eredménye. A telepítés lehetőségére vonatkozó főbb pontjai következők:

A terület, hová a csángók letelepítése eszközendő, Zalánkemennél kezdődik és Kubinig terjed. Az egész terület 8 öblözetből áll; ezek közül 6 öblözetben semmi szabályozási munkálatok nem történtek, csakis a 7-ikben. A hat első öblözet víz alatt áll, melyen csolnakázni lehet egész kényelmesen. Ezen a helyen ma telepíteni nem lehet.

Alkalmasnak csakis a 6-ik öblözet egyrésze és a 7-ik mondható. Az államnak latifundumai nincsenek, csak földje, a minek viszonyát a régi települtekkel rendezni kell. Azonban még azt sem lehet tudni, hogy a töltések képesek lesznek nagy árvisznek ellentállanis így nem lehet a letelepítést kockáztatni. A 6—7. öblözetben, mely Pancsovától Rádayfalváig terjed, az államnak mindössze csak 4000 hold földje van, beleszámítva a vojloviezi erdőt s ebből — 10 holdat számítva egy-egy családra — csakis 400 családnak jut föld. A többinek jelenleg az állam nem tud földet adni. De még e 4000 hold földön is több helytt elébb a belvizeket kell szabályozni. Az egyes telephelyek a következők: 1. a vojloviezi erdő, Pancsova mellett; földje kiténő s holdanként megér 450 forintot. 2. Ivanova, melynek alsó része annyira közel van a töltésekhez, hogy észszerűbbnek találná beljebb szerezni földeket, miután az államnak itt ugyszólván semmi földje sincs. Hogy hány családot lehetne itt megtelepíteni, most még nem határozható meg. 3. Gyurgyevo, mely teljesen az ártérben fekszik. Csak akkor nem éri az ár, ha a községet 3 méterrel feltöltik. Ez azonban oly költségbe kerülne, hogy megfelelő összegben ármentesített helyen lehetne földeket vásárolni. Nem hiszi, hogy jelenleg nagymérvű telepítés volna eszközhető.

Ha ehhez most hozzá vesszük még a klimatikus aggodalmakat, a melyek a telepítési kérdésnél fölmerültek, elég ok, hogy a

kormány a leglelküismeretesebben hányja meg a telepítés eszméjét s a legszigorubban bírálja meg az arra czélzó előterjesztéseket.

Habár részünkről azt hisszük, hogy a Bánffy gróf aggodó számításai is kissé túlzottak lehetnek s azon reménynek adunk kifejezést, hogy a kormány minden talpalatnyi biztos földet, a mely e vidéken rendelkezésére áll, föl fog használni arra, hogy azt a most kínálkozó nemzeti elemmel betelepítse.

A budapesti csángó - egyesület, szerdai választmányi ülésén egy öt tagu bizottságot is kiküldött, hogy memorandumot terjesszen a kormányhoz a telepítés ügyében. A bizottságba bevalasztattak: Gr. Bánffy Béla, Szilágyi Dezső, Kerkápolyi Károly, Horváth Gyula és László Mihály.

A vojloviezi erdő ügyében városunk részéről fölmenesztett küldöttség, a mely Christian polgármester, Gramberg, Bachmann és Dr. Kaszapinovic urakból állott, mult vasárnap járt a miniszteriumnál. A belügyminiszter ur biztosította őket, hogy midőn a kormány legközelebb tárgyalás alá veszi a telepítés ügyét, minden evvel összefüggő érdeket, így a város érdekét is az erdő tekintetében, a leglelküismeretesebben latba fogja vetni.

Christian Antal polgármester úr, küldöttségben járta alkalmával, a pancsova becskeréki vasút és a helybeli gymnasiumi alap ügyé-

viseltetett. Jasmin Polydore asszony, híven urához, az örök fiatalág, adományát vallotta a magának; lagalább ünnepélyesen kijelenté és hitte is, hogy egy cseppet sem változott, mióta először látták meg egymást, mióta korom-fekete szemek, rózsás arca s szeretetre méltó mosolya megnyerték férje gyengéd szívét. Mások ugyan azt állították, hogy a gond és bánat a szegény asszonyt halványná és véznává tevék, s hogy régi énjének már csak árnyéka; de férje mindezt nem vette észre, minderről mitsem tudott, s szerelme nejéhez rendületlen maradt. Egyszerű, jölelkü asszony volt; megérdemelte a ragaszkodást. Kizárólag családjának élt; szerelme és tisztelete férje iránt hártalan volt; a legmélyebb hódolatot tanusítá a táncz iránt, és Jasmin urat e rejtélyes művészet fő-papjának tekinté. Az érdemes pár gyermekei a szülőkre vallottak, elégedettek, jó lelkűek és őszinte szívűek valának. Nevelésükre nagy gondot fordítottak, s nem volt az a táncz-lépés Franciaországban, XV. Lajos kora óta, melyet ők minden ízében ne ismertek volna.

Jasmin úr és neje visszavonultan és tartózkodva éltek. Kevés ismerőseik közt volt egy Bourreux nevű szomszédjuk; kellemetlen, gúnyolódó öreg ember, kinek gyermeke nem volt, s kiról a világ azt tartotta, hogy telik miből. Folyton arról beszélt, hogy végrendelkezni akar; s mintha csak privilegiumot kapott volna rá, neki szabad volt bármit ki mondani, anélkül hogy rossz néven vette volna egyik is azon családok közül, melyeknél bejáratos volt. A gyermekeket bosszantotta, a szül-

Szépirodalmi csarnok.

Piroskának.

L.

Egy esztendő kis leányom,
A teremő fadat áldom —
Ide csak, megállj, hohó!
Hadd, hogy apád gratuláljon,
De szót, vagy mit, hogy találjon,
Hogy megértsd, te kis bohó?

Szóm hiába értenéd te,
Bele sülnék a beszédbe,
A gyermeknél gyermekebb.
Édes anyja, segíts, jüszte:
Kis lányunkat hadd fűrössze
Egy egész csók — permeteg!

II.

Ma léptél ki a világba
Édes kis gyermekem;
Ma kezdted meg a bolyongást
A földi téreken.
Apád, anyád fognak kézen,
Szerető gond vezet...
Lesz-e még majd, ki ily szentül
Fogja meg a kezéd?!

Csengeri János.

A kis tánczmester.

Kavanagh Juliától.

Angolból Fináczy Ernő.

Jasmin Polydör, saját szavaival élve, „a terpsichórei művészet tanára volt;“ jobban mondvá, tánczmester. Kurta-lábu, köpczös, kis ember lévén, a természet úgy látszik nem szánta valami rendkívüli mozgékonyaságra; de ellenáthatatlan hajlama segítségével minden physikai akadályon túltette magát. Mint házasember és hét gyermek apja szegény maradt, bár éjjel nappal majdnem emberföltti igyekezettel gyakorolta művészetét. Díszes és divatos táncztermet nem állt módjában bérelni. E helyett megengedték neki, hogy tehetőségét egy nyirkos, pineze-féle szobában koptathassa, mely egy St. Denis utczában fekvő, ódon színű ház udvarára nyílt. Itt avatta be naponta a szomszédba lakó, kiezos kereskedősegeket és grisetteket a könnyű műza mysteriumaiba.

Mind a mellett Jasmin úr elégedett, sőt boldog ember volt; mintha mestersége könnyű és lebegő volta ráragadt volna szívére is. Modora azonban komoly és méltóságos vala s ha tánczolt, oly ünnepélyes volt megjelenése, hogy tanítványai, miként a nagy esászár egykori udvaronczi, ámulva ámulnak. Megvallva az igazat, Jasmin úrnak respektusa volt a táncz iránt, igen fontosnak tartotta s nem szívelhette, ha valaki félvállról szölt róla vagy nevétségessé tette. Ha volt valami, ami Jasmin lelkének természetes egyensúlyát fokozhatta, az kétségtelen ama nagy tisztelet lehetett, melylyel művésze, saját személye és családja iránt

ben is tett lépéseket Gr. Ráday képviselő úrnál és a ministeriumban. A vasut ügye annyira haladt már, hogy még az idén k i t r a c i o z z á k a v o n a l á t. Ugyan-ez ügyben különben jún. 5-én N. Beeske-reken értekezletti ülés lesz, a melyre a polgármester úr is elmegy.

A g y m n a s i u m i a l a p r a nézve a ministerium elfogadja a városi közgazgatási bizottság fölterjesztését, a melynek értelmében az alap fele a gymnasium építésére, fele pedig stipendiumokra fordítatik. Az építkezést csak a j ö v ő é v b e n eszközlik; a stipendiumi alap, mely csak helybelieknek adatik s melynek évi kamatja harmadfelezer forintot tesz, már a jövő tanévben tétetik folyóvá.

A honvédségben beálló reformok folytana z á s z l ó l ó l j i elosztás tudvalevőleg ez red e k alakításába olyad. Városunk rajta van, hogy ő is kapjon egy ezredet. A mily előnyösen jellemzi az ez irányu erélyes és őszinte törekvés városunkat, époly böles jóindulatot és tapintatot tanusitana a kormány városunk irányában, ha e törekvést kié lé g i t e n é.

Testi büntetés a népiskolában.

Több előfordult eset alkalmából, hogy a tanító a t e s t i f e n y í t é k h e z nyult s ennek folytán a szülő panaszt emelt, a fővárosi iskolaszékek, hír- és tanügyilapok fölvetették a minapában, természetesen már nem először, a testi fenyték jogosultságának elvi kérdését és szóltak meg irtak pro és contra. A d o l o r természeténél fogva városunkban is fordultak s maholnap ismét fordulnak elő ebbeli büntetési és panaszos esetek s időszertűnek tartjuk, hogy mi is néhány tájékoztató szót mondjunk.

A kérdés, melylyel szemben állunk, egyike a legfontosabbaknak, de egyszersmind legkényesebbeknek az iskola életében. Kényes azért, mert a tanító, valahányszor a botot kezébe veszi, erkölcsi válság előtt áll: az abszolút álláspont azt súgja neki, hogy a humanismus ellen vét, ha a bot súlyát érezteti a gyermekkel, bárminő elvetemedett legyen is az, másrészt pedig magának a gyermeknek a jövője áll lelki szeme előtt, mely jövő tán épen a testi fenyték alkalmazása által megmenthető. Kényes azért, mert van gyermek, kinek a becsületérzését a csak egyszer alkalmazott botbüntetés is kiöli, akít a bot soha sem éreztet, megalázó súlya

lököt untatta, s a házi rendet kifigurázta, ameddig csak el nem ment.

Egy szép nyári este ez a szeretetre méltó egyéniség kegyeskedett Jasmin úrnál látogatását megtenni. A táncmester nazy meglepetésére szokatlanul udvarias volt. Jasmin asszony viaszkos padlójának sima fénye esodálattal töltte el: majd ügyes fordulattal kapcsolatba igyekezett hozni e tárgyat Jasmin úr művészi fejlődésével; s mindkét részben oly ékesszólással beszélt, hogy a táncmester nevének dagadt a szive a büszkeségtől, mi alatt férjét a legnagyobb hálaérzet lelkesíté! De jóakarátának e váratlan fordulata Bourreux urat még sokkal többre ragadta. Még a gyermekeknek a fejét is meg akarta simogatni, s néhány nyájas szót váltani velük. De ö k ö s z t ö n s z e r ű b i z a l m a t l a n s á g g a l m i n d n y á j a n e l f o r d u l t a k t ő l e. Mikor már kissé hosszúra nyúlt látogatása, távozni készült: de mintha hirtelen észébe jutna valami, a háziúr-hoz fordult és nyájas mosolylyal jegyzé meg: „Édes Jasmin úr, engedje meg, hogy szerencsét kíván-hassak önnek, mielőtt távozom: igazán el vagyok ragadtatva.”

Jasmin úr karikára nyitotta mind a két szemét és nyilván nagyon megijedt: felesége reá nézett, mintha tőle reményelne felvilágosítást. Bourreux folytatta: „Tán gyengédtem tőlem, hogy a dolgot ily korán emlitem: de valóban nem bírtam parancsolni érzelmeimnek.”

A táncmester és neje tekintetet váltottak. „Mit jelenthet ez?”

„Hogyan!” kiáltott fel a látogató: „tehát önök mitsem tudnak egy eseményről, mely önöket oly

demoralizál, s van másrészt gyermek, vásott, durva kedélyű, tolvaj és hazug hajlamu gyermek, kinek vásottságát, megrögzött rossz hajlamát egyetlen mód szelidíti csak, s ez a bot.

Az ideális állapot persze az volna, ha a tanító pusztán egyénisége varázshatalmával sikert aratna! „Aber grau ist jede Theorie!”

Városunk népiskoláinak vannak osztályai, melyekben 80 tanuló van egy tanító vezetése alatt. E 80 tanulóból van talán 40, ha sokat mondunk, kinek iskolai nevelését mindenkép megfelelő házi nevelés támogatja. A többi oly házából kerül ki, a hol ez teljesen hiányzik. Mit hallanak és mit látnak ezek otthon? Családi egyenlenségek, czivakodások, durva tréfák, nyíltan üzött házias élet, kiesapongó tivornyák, állati mértékre lealacsonyított szenvedély — ime ezeknek s hasonlóknak van egyik másik eredetileg gyengéd hajlamu gyermek kitéve! S a népiskola mindezeket köteles felvenni! S a szülők, a gyakran félrevezetett és gyermekekben mindig elfogult szülők f e l e l ő s s é teszik a tanítót mindenért, amit a gyermek felmutat: viselet, tanulás, rend, illedelem, engedelmesség dolgában!

Le a kalapot a lelkiismeretes tanító személye előtt, mert hány és hány jövendő polgár lelki üdvösségének teljes erkölcsi felelősségét kénytelen nevelésében esekély javadalmasz mellett magára vállalni!

Mit tegyen ez a lelkiismeretes tanító, ha megvan győződve, ha érzi, hogy a botbüntetés nem hogy kárára volna a tanuló-nak, hanem az e g y e t l e n eszköz, melylyel a gyermekre hatni képes? Egynéhány tanuló kedvéért, kiken nem fog már se intés, se szó, se bezzaratás, egész osztályát a rossz példa métegyének tegeye ki? Korántsem, mert hisz a nevelés cél, nem eszköz. Cél az, hogy a gyermekből derék ember legyen. Ne volna szabad hát a tanítónak, mint u l t i m u m r e m e d i u m - o t alkalmaznia a a botbüntetést, ha át van hatva attól a meggyőződéstől, hogy ez által, és csakis ez által m e n t h e t i meg a tanulót?

Igaz, hogy fordultak elő esetek, mikor a tanító szenvedélyességében a botbüntetést nem e r k ö l e s i l e g h a t ó. L e a l á z ó eszköznek tekintette, s mikor boldogboldogtalant, pillanatnyi szeszélyes felhevülésének engedve, megütte! Ez nem tagadható és kárhoztatandó.

De másrészt az is igaz, hogy a szülő, kinek helyét a tanító m i n d e n b e n h i v a t v a v a n e l f o g l a l n i, az iskolai tanórak ideje alatt, bár meg volt győződve fia haszonta-

közéről érinti? Akkor hát, hadd legyek én oly szerencsés. És anélkül, hogy mondatát befejezné, zsebéből egy újságlapot vett elő és újabb mosoly kíséretében Jasmin úrnak kézbesíté. A táncmester kíváncsian tekintett a Bourreux által kijelölt cikk-re; de alig olvasott pár sort belőle, elsápadt és egy székre rogyott.

„Mi az, Polydór?” kiáltott az elrémült Jasmin asszony.

„Csak az öröm hatása” jegyzé meg hidegen Bourreux: „mindjárt magához fog térni.”

De Jasmin nem tért magához, sőt növekvő felindulás vett rajta erőt: apró, szürke szeme könybe lábadt és szomorúan rázva fejét, megtört hangon felkiáltott: „Szegény ember! Én tanítottam meg táncolni: s most ennyire vagyunk vele!” és újabb fejbólintással, mely benső melanchóliáját fejezé ki, leejtette a földre az újságot. Jasmin úrhölgy möhön felkapta, egy pillantást vettett a cikkekre, mely férjét ennyire megrendítette, s szép lassan könyekre fakadt, miközben Bourreux el nem titkolható megvetéssel tekintett mindkettejükre. Hogy olvasóink kíváncsiságát tovább ne türtőztessük, konstatáljuk, hogy az újság, melyet Bourreux oly készségesen mutogatott, halálhírét hozta Jasmin Jakab, New-Orleansi kereskedőnek, ki sárga lázban halt el épen azon nap előestéjén, melyen temérdek vagyónával hazájába vissza akart térni. Minthogy pedig a boldogult Jasmin úr nokaöcse volt, kíról az már néhány éven át semmit sem hallott, az esemény aranykövetkezményei főleg és első sorban Bourreux urat villanyozták fel, aki, midőn látta, hogy barátai minő szánandó oldalról tekin-

lan voltáról, daczból, hamis apai szeretetből, ellenséges indulatból feljelentette a tanítót, sőt hamis orvosi bizonyítványt is szerzett magának, hogy vádjának nagyobb súlyt adjon.

Törvénybe a botbüntetés alkalmazásának módozatait foglalni lehetetlenség: mert azon esetben, ha meg volna engedve, bizonyára sok visszaélés történnék; ha pedig el volna tiltva, a szülőknek chicanirozásra bő alkalom kínálkoznék. De meg különben is oly finom morális dinstinkciót követel annak meghatározása, mikor nem szabad, és mikor kell fenytetni, hogy erre nézve pozitív törvény nem létezhetik.

Tanuság tehát az, hogy az illető intéző körök a l e h e t ő l e g l e l k i i s m e r e t e s e b b e n vizsgálják meg a dolgot e s e t r ő l e s e t r e, ha panasz merül fel. Ne adjanak túlságos hitelt a szülők vádjainak; mert a szülő természetül fogva részrehajló gyermeke iránt, de mi több, sokszor nem barátját, munkatársát látja a tanítóban, hanem ellenségét.

És mindig vessék latba az illető tanítónak képességeit, buzgóságát, és különbeni magaviseletét. Legyenek szigorúak a durvasággal szemben, de nagyon óvatosak esetleg elkövetett hiba esetén is a különben derék tanító eljárására hozandó ítéletben. Határozott fellépés a durvatermészetű tanítót jó útra térítheti, de másrészt egy első ilyen esetre o b j e k t i v e hozott elítélő határozat is tartós csorbát ejthet a tanító önéreztén és ügyszeretén.

Figyelmébe ajánljuk az érdeklődőknek a kir. Curianak egy nem régiben hozott határozatát, mely így szól:

„Minthogy az iskolatanítót az iskolai rendet és fegyelmet megsértő tanítványokkal szemben a fegyelmi hatalom kétségkívül megilleti, s a jelen esetben a tanító által alkalmazott egy vékony vesszővel az engedetlen gyermekre rácsapás által eszközölt és az orvosi látélet szerént két nap alatt elmuló bántalmazási nyomokat hagyó sértés a btk. 313. §-a értelmében a gyakorolható fegyelmi fenytés határait túllépőnek nem tekintethetik, a kir. tábla ítéletének megváltoztatásával X. tanító felmentetik.”

Heti szemle.

Typhoeus nem lélekedt volna fel úgy, ha esetleg felemelték volna a melléről az Aetna hegyét, mint a hogy fellélekedt az o r o s z e z á r, szerencsésen megesett k o r o n á z á s a után. Volt

tik a dolgot, sokkal együgyűbb és bolondabb teremtéseknek kezdé őket tartani, mint eddigelé csak képzelhette is. Jasmin úr és felesége ekközben keservöket azzal könnyítették, hogy felsorolták, a mint hasonló esetekben történni szokott, az elhunyt-nak különféle erényeit.

„Milyen kedves ember volt!” kiáltá Madame.

„Mily kedvel tanult!” jegyzé meg a férj.

„Az újság azt mondja, hogy rengeteg gazdag volt, mikor meghalt” hajtogatta Bourreux.

(folyt köv.)

Virágrege.

„Nincs magában élni kedve:
Nőt keresni, kit szeretne
Vagy gyötörne legalább:
Elindult a szarkaláb.”

Tompa.

Sütét tölgyerdő közepén, melynek megtűlt lombjai üdítő illatot lehelnek, virágoktól lakott tisztás terül el. Elzárva a világtól mint kis sziget az óceán közepén, lakói békés egyetértésben s megelégedésben éltek; mintegy érezve, hogy ezen magányban csakis egymásra vannak útalya s együtt kell egy kis társadalmat képezzenek. Évek jöttek, évek multak: a kis gyarmat lakói olykor-olykor elvéte hallottak egy-vagy más útutató madártól hírt a nagy világról. Napjaik teltek s mi sem zavará magányuk egyhangú esendjét. Egy tavaszi nap hajnalán azonban szokatlan mozgás volt látható a berekben; egy keresztül utazó szarka elbeszélte, hogy B o m b i e l l á k v e t t e k e r r e u t j o k a t, déli vándorlásukról visszatérve hazájuk havasai közé. A vart vendégek meg is érkezték, rövid pihenőre leszálltak a tisztást kerítő bokrokra s a berek

pompa, fény, harangzúgás, ezeryi küldötség, ünnepi lakoma, zeneproduktiók, elektromos kivilágítás, erő-mutatvány, akár csak budapesti athlétáinké, jon-leur-játék, emlék-éremkiosztás, amnesztia, és még kitudja mi? Szóval minden szemvakító és fülkápázató volt; minden hatásra célzott, épen mint Wagner operái, a „végtelen melódia“ fülráló alkotásai, melyeket élvezni a főváros közönsége a múlt héten volt oly szerencsés. A disharmoniaik egybezűngéséből eredő harmónia a Wagner zenéjének a titka, ép úgy mint a ezári koronázásé: csak hogy amott a kapcsolat művészi, itt pedig mesterségesen konstruált. Amott a harmóniakon csak tanulatlan zenei fül veszi észre, hogy disharmoniaikból lettek, itt észreveszi minden ember....

A múlt hét eseményeinek összhangját azért volt ami fájdalomosan megrepedt hír gyanánt megzavarta. Becsülete megmentéseért lötte le a bécsi párbaj egyik hőse ellenfelét. A polgári és katonai elem karöltve vetélkedő kölesimös békéjét fenyegette a bécsi katonák brutális verekedése. A harc mezején multak ki hősi halállal a tonkingi expedíció szereplői. A szellemi harc mezejéről ragadta el a kérelhetetlen halál Laboulaye-t, a jogi és társadalmi kérdések elsőrangú íróját. A verejtékében izzadó földműves reményeit típortá le hazánk több vidékein Ceres és Bacchus ellenese, a jégeseő Jupiter.

De a társadalom haladásában egy ember, egy nemzet vesztésegei csak cseppek a tengerben. Fontos állami tendők elfeledteték ezeket is. Az adnexum regni Hungariae corpus kérdése, a fiumei kérdés, hazánk e tengeri gyöngyének ügye foglalkoztatja a közvéleményt. Égetőbb volt enél a képviselőház foruma előtt is megfordult csángó kérdés. S legfontosabb tán valamennyi közt Prónay Dezső bárónak, a magyarországi ág hitv. felekezett egyetemes felügyelőnek ünnepélyes és nagyfontosságú beiktatása. Az ő megválasztásánál együtt sirba szálltak örökre a Hurbán-féle aspirációk reményei, melyek az imént a derék Zmertiéh felmentésével az utolsó minimumra apadtak.

Beköszöntött egyttal az i.azi május is, az a május, melyben a bimbók és szívek mindenütt feslenek, melyben a madárkák szerelemre esalogatják párjaikat, és az első szerelmek légiói népesítik be a földet. Hiv az üde lég balzsamos áramlása, csalogat a paszirta trillázó dala, hívogat a duzzadó zöld pázsit. Ki az isten szabad ege alá, ki az erdőbe s a mezőre. Siessünk a hűvösbe, itt a juniusi meleg!

A csángó magyarok részére Nagy-Györgyfalván fölállított barakkórház Május havi kimutatása.

Az egész hóban fölvert betegek száma 24

lakói részéről a legelőzékenyebb fogadtatásra találtak. A szarkaláb, kinek mellesleg legyen mondva édes viszonya volt a szomszéd havasi rózsa a legfiatalabb leányával, szóba állt egy most érkezett bőbeszédű bóbítás fiúzóval, ki mint világot látott és sokat útazott legény, elbeszélte úti kalandjait, sokat mesélt neki az erdőn túli világ lakóiról, de különösen a szebbnél szebb virágokról. A hallottak nem hagyták nyugodni a szarkalábat; a vágy világot látni mind jobban és jobban ingerelte, míg végre kíváncsiságának nem állhatván tovább ellen, titokban szerződött az erdőgszekérrel s az utilapival és elindult világot látni, a nélkül, hogy búcsút vett volna kedvesétől és társaitól.

Utja kezdetben az erdő sűrűjén keresztül vezetett; körös-körül óriás tölgyek emelkedtek, melyeknek árnyékában csak itt-ott találkozott egy-egy sárgás színű gombával, vagy halvány, alig tengődő virággal. Pár órai utazás után azonban a láttér kezdett tisztulni, a fák ritkultak, lombjaik a nap-sugarakat átszűrődni engedték, az ég kékje mindinkább kivehető lett és tisztán hallható egy távoli esermely moráját. A esermely partjához érve, gyönyörű virágos réten talalta magát. A partról ne felejtse ki a kandikáltak az érkező felé, barátságosan intgetve kék fejceskéikkel; távolabb a vadszegfűvek egész serege: a gyöngyhímdémotka, a sarkvirág, árnyék- és kardvirág festői csoportot képeztek a teljes virágában levő, karesu vadrózsa körül. Szarkaláb barátunkat e szokatlan szép látvány egészen elbűvölte; de különösen a vadrózsa nyerte meg tetszését, kinek kelleme, pompája egész figyelmét lekötötte. Szívében új érzelm ébredt föl, keble feszült, egy pillanat s a vadrózsa lábaihoz borult....

Napok multak, a vadrózsa tüzes csókjai lassankint ritkábbak és hidegebbek lettek s barátunk mindinkább tudatára kezdett annak jönni:

és pedig 16 férfi, 6 nő és 2 gyermek: meggyógyult hat s pedig 5 férfi, egy gyermek: meghalt kettő (férfi), maradt a kórházban további ápolásra 16. Miltét végeztetett kettő: egy légesömetszés (tracheotomia) bujakóros gégeszükelet miatt, a másik szürke hályog eltávolítása. Kisebb bajoknál járólóg orvosi rendelvényben részesült 42. Ha tekintetbe vesszük a csángók létszámát (3000 felül) a kórházi ápolásra szorultak, tehát a valóságos betegek száma e hóban a minimum volt; hozzájárul még azon körülmény, hogy a 24 beteg közt, aki a kórházba fölvetetett, 10 idült, hazulról hozott bajban szenved, csak 14 lett itten beteg, ezt tekintetbe véve az egészségi állapotot eddig kitűnőnek lehet nevezni.

Kelt Pancsován 1883 Május 29-én

Dr. Alföldi Izidor
rendelő orvos.

HELYI HIREK.

* **A helybeli postai összeköttetésben** e hó 1-től igen lényeges változás állott be. E szerint a felmenő posta nem fog kizárólag csak Pancsova-Versecz-Temesvár-Szeged-Czeglédnek indítani, hanem a Pancsova-Zimony-Újvidék-Szabadka-Budapesti vonal is életbe lépven a postai szállítás egyrészben e vonalon történik. Ugy hogy aztán a levélpostai szintegy a koesipostai feladást Zimony-Újvidék-Szabadka-Budapest felé délután négy óráig eszközölkend, az ezen idő után feladott levél vagy küldemény pedig másnap Versecz-Temesvár-Szeged felé lesz irányítva. A postaszárlat utóbbi vonalra nézve délelőtti 9 óra. Hála isten! — kiáltanánk fel, ha az új járat szerint a budapesti postát aztán reggel helyett este nem kapnók s így a változásban mi köszönet sines, sőt a haladás mai napjaiban szégyenletesen bosszantó újítás.

* **Dr. Radda Ignác** ur, városunk derék fia, f. h. 29-én Budapesten letette az ügyvédi vizsgálatot, a napokban haza jő s itt állandóan megtelepszik. Sok szerencsét!

* **Oraviczáról a csángók** javára Bekker József ur az ottani színház-casino-olvasókör elnöke 100 frt. küldött a helybeli csángóbizottságnak, azzal a kérelemmel, hogy az összeg 10 családot közt osztassék fel.

* **A Hoffmanné asszony** gyermekkerti majálisa szép idő esetén jövő szerdán jun. 6-án lesz szintén a lövölde kertjében. Kívánjuk, oly szépen sikerüljön, mint évek óta mindig.

* **Gr. Csekonics Endre** a héten szintén künn jött a csángóknak és 30 szekeres családot vitt magával birtokára, a temesmegyei Zombolyára.

* **A Klempay Mari** k. a. máj. 26-i gyermekkerti majálisa a lövölde kertben szép időjárás mellett a legkellemesebben sikerült. A gyermekcsereg még délelőtti vonult ki, estére szépszámu és előkelő közönség volt künn együtt, a mely nagyrészben éjjeli 12-ig együtt is maradt. Sőt Tóni hegedűje mellett tánc is volt.

* **A helyb. német dalegylet** mult vasárnap rendkívül nagy publikum előtt adta dales-télyét. A Weifert sörház kertje csak úgy zsibongott

hogy szép szerelmesének szűró tövis-eivannak.

Csalódva első szerelmében, fájó szívvel vett búcsút a kies rét lakóitól, hogy megkezdett utját folytatva szorakozást s fájó sebére enyhítő balzsamot keressen. A esermely folyását követve laukás vidékre érkezett. A tölgyeket mogoró s rekettye bokrok váltották föl s lépésről-lépésre új és új jelenségek kötötték le figyelmét. A bokrok mindinkább törpültek, a rétet mező váltotta föl, mely utóbbinak lakói ismeretlenek valának előtte. Mint közvetítői az erdei és mezői virágnak, itt-ott előtűntek mint a vadszegfűvek és a kékvirágu veronika, melyek azonban csak bánatára emlékeztették. Később elmaradtak ezek is, új alakok fogadták vándorainkat. Szálas vetés árnyában húzta meg magát a vadfolyondár, az út szélén pitypang, parlagrózsa s élénk színt adónisok társalogtak s lopva hánis megjegyzéseket tettek bus vándorunkra. A szekér zörgésére kidugta fejét a kalászos közül a búzavirág is, kíváncsi tudni, ki ez idegen? A pipacs, épen eladó leány számba menendő, kérőt sejtve, zöld ruháját riktó pirossal eseréli föl. Kaczeron utját állja vándorainknak, kikérdezi: honnan, hová s merre van hazája? Szóbol szó lesz, a beszéd megere: beszélnek szép időről, hidegről, melegről, a hosszú út fáradalmairól s végre is elfogadja a pipacs kisasszony meghívását s betér pihenőre. A szives fogadtatás, a sok nyájas beszéd hamar ledeteti fájdalmait s azon reménnyel tért éji nyugalomra, hogy keresett párját megelé. Szendergéséből halk suttogás ébreszté föl. Nem messze nyughelyétől egy nagy keserilapu mögött, két alakot lát bizalmas beszélgetésben: a beszélők egyikében választottját, a másikban a közeli park lakóját, a dévaj pénzsmát ősmerte föl. Mint kártyavár omlott össze minden szép reménye s romjaiból azt olvasá: „hogy a szép arez és kaczer

a kedélyes mulatóktól s a terem rengett a tánczótól és jökedvtől.

Német színház Pancsován. Vasárnap, máj. 27. én „Az ördög része“ című énekes vígjáték került színre. Az operettek közönséges színvonalán sem emelkedik felül e darab, melynek sikerét a szereplők igyekezete és szorgalmas játéka sem bírta kinyerni. Tewe ele ur mindamellett tehetségének egy újabb oldalával mutatta be magát, amennyiben Petruzzi Raphael, a hevílkevény, könnyű véru fiatal elég ügyesen alakította. Következő nap Kneisel „Édes Bácsi“ ját adták: a darab sajnálatra méltó szegénysége ismét utját vágta annak, hogy a szereplők kiválóbbjai különben nem mindennapi alakító erejüket kifejtsek. Kedden Dubáné jutalomjátéka volt. Schweizer finom vígjátékát adták: „A három állami gonosztevő.“ Tewe ele ur mint Lamare, Néher mint Valfort, Duba igazgató mint Saint-Gervay-i ögróf bebizottatták, hogy gondolkodó, még a finomabb árnyalatokat is néha öntudatosan kifejező színészek; Jeschek ur mint Jacque folyton vidám hangulatban tartá a szép számu közönséget. Dubáné is megfelelt mindenkép feladatának, noha szavalása és beszéde néha nagyon egyhangu. A pancsovai viszonyok szempontjából igen szépeknek mondható kosztümek XVI. Lajos korából élénk tetszésre találtak a nézőkben. Kár, hogy a színpad szűk volta alig engedé meg, hogy igazi hatást keltsenek. Szerdán egy három felvonásos boházat: Barát és katona adatott. A darab alig ér valamit. Jól játszottak: Tewe ele ur, mint a katonavilágot mindenek fölé helyező őrmester, Néher ur, ki a választáton álló lelke minden erejével a katonacélet iránt vonzódó, de anyja kívánatának engedő fiatal ember szerepét szép sikerrel játszotta. Schönfeld k. a. mint helyre stájer-lány, és a különös jó kedvében levő Jeschek ur. A esütörtökre hirdettet darab kedvezőtlen időjárás folytán elmaradt. Pénteken a „Gonosz kisasszony“ került előadásra.

Tewe ele ur, ki rövid ittléte alatt is kitudta nyerni színházi közönségünk legnagyobb részének tetszését s a ki dicséretes szorgalmával, s rátermettségével bármely nagy vidéki színpadon is megállná helyét, kedden, május 5-kén fog fellépni jutalomjátékában, a „Háború Békében“ című darabban. Felhívjuk közönségünk figyelmét az érdekesnek ígérkező estre.

* **Mult számunkbeli főlészolálásunk** legtisztességesebb utcainknak handlék s a járdaszéleket ócskaságok által való elfoglalása ellen mindenfél rokonvéleménnyel találkozott. Hogy eredménye lesz, nem állunk jót, mert a háziurak a kapitányságot okolják, a kapitányság a háziurakat. Talán tán a városi tanács tehetne valamit ez ügyben?

Rendkívüli tömeges esővízek, égháboruval és villámmal zúgtak a héten több ízben nem anyira városunkban, mint környékén. Glogonban s tájékan pusztító jégeső is volt.

Római érmek Torontálban. Dr. Szentkláray Jenő a napokban 15 darab római bronzérmeket ajándékozott a nemzeti muzeum régiséggyűjtőnek, a melyeket Torontálnegyében az Ecska és Perlasz között fekvő Elisenhain község határában találtak, még pedig eserepbögrében elrejtett kincs gyanánt. Az érmek II. Constantius császár korából valók és teljesen épek.

mosolyban, hűtelenség és sok fájdalom van.

A látottak után, egy perczig sem akart tovább időzni azon helyen, hol ily csufosan rászédtek. Elhagyta a mezőt s a hajnal már ismét a hegyek között találta. Okulva eddigi sajnós tapasztalatain, kerülte a feltűnő, zajos társaságot. Járatlan helyeken, az erdő sűrű bokrai között haladt. Itt ősmarkedett meg a kököresinnel; ki viszont megismertette vele ezen elhagyott helyek szerény lakóit. Egyikének sincsen díszes ruhája, sem nagy igényei, vágyaik nem elérhetlenek s jelszavuk: erény és szorgalom. Ezen kedves társaságban feledni kezdé csalódásait s a kis ibolya vígasztaló szavai lassankint helyre állíták felzavart lelki nyugalmát. Hálából szívét és szerelmet adá az ibolyának, mit ez is hasonlóval viszonzta. Eljött a nyár: a nap megirigylve boldogságukat, forró sugarait az ibolya szentélyébe boesátá. Az életet adó fény az érzékeny kis ibolyát megöle. A szarkaláb árván maradt. Sokáig siratá elvesztett boldogságát s a kis ibolya sirját könnyei záporával öntözte. Könyei, a hűség és szerelem harmata esodát tevének. Könyeiből nagy tö keletkezett, a melynek habjain ott rezgett a kis ibolya mint vízi lilium. A holt virág új alakban feltámadott. A szarkaláb a tő partján tűnődött... s óhajtott... s hogy hívével lehessen, hinárvirággá változott:

„S a mint észrevette ezt a víz tündére,
Levarázsolta őt a tő fenekére;
Erősen a földbe gyökerezett lába,
Ah, nincs visszatérés elhagyott honába.“

Botanikus.

* **A magyar dalkör** tegnapi hirdett dalestélye a rosz idő folytán tegnapi elhalasztatott.

* **Vége lesz a világnak** már csakugyan: lapunknak egy a próza gyalogszerében már jócskán megnyílt talpu barátja, éltesebb napjaira rávetette magát a szárnyas P e g a z u s -ra. Flamarionnak a világ végére vonatkozó s lapunkban közölt jóslatai indították e merész ugrásra. Szökésében van láng, s tartása is átáljánosan véve correct, azért bemutatjuk a jeles productiót. Némös epikureismusában is bizonyára sokan osztognak. lue:

Flamarion kimondta,
A világnak vége lesz,
Ha nem hiszed, fogad veled,
Egy forintba tized tesz.

Nem fogadok, mert a végét
Ninesen kedvem bevárni:
Sok évszázad, sok évezred
Fog még addig lejárni.

Míg én élek, sem víz sem lég
S a bor sem fog kifogni:
A nap is csak lesz oly szives,
Fog kedvemre ragyogni.

A mi földünk szépen lassan
Csak elballag pályáján,
Az üstököszt kikerülni,
Annyi esze lesz talán.

E nagy földön lesz egy kis hely,
Hol néhányan megférünk,
S egy pohár sör — Uram bocsá —
Flaskó bornál eltérünk.

Jó bor mellett beszélgetünk,
Ha fáradunk, gyantázunk:
Bort kibíró jó fejünk van,
Egy könnyen el nem ázunk.

A világ folyása fölött
El elfilozofálunk;
Ha esetleg székünk nem lesz,
Gyalog szerrel elállunk.

Flamarion jóslatát
Pözsögö kedvvel bevárjuk!
Hogy soká fog megtörténni,
Már azt tőle elvárjuk.

Jean Flamma (trion.)

VIDÉKRŐL.

Bánátújfalván Dr. D u s a n J. D i m a bánátújfalvi orvos mult szombaton váltott jegyet Kubinban a bájos és ritka műveltségt Nicolic Melániával. Tartós és zavartalan boldogságot kívánunk a fiatal házaspárnak.

Ugyanonnan nagyon szomorú esetről is értesítenek. Hétfőn virradóra T a b a k V a s a felesége a gerenda szegére magát felakasztotta. Férje mint kocsis van alkalmazva Bánátújfalva és Pancsova közt közlekedő postakocsinál. Három apró gyermeke siratja elveszett anyját. Tettéknek oka ismeretlen.

Ujvidéken Miletics Szvetozár annyira fölépült betegségéből, hogy ágyat s szobát nem kell már őriznie és naponta hosszabb sétákat tesz.

Felelős szerkesztő: **Wigand János.**

Főmunkatárs: Dr. **Fináczy Ernő.**

Kiadótulajdonosok:

Wigand János és a „Beck & Koszanicz” cég.

HIRDETÉSEK.

6182 s 6457. Szám.

tlkv 1883.

Árverési hirdetmény.

A pancsovai kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság részéről Galanthal Antonia kérvénye folytán az 1883 april 16. tartott árverés hatálytalanak nyilvánítása mellett ezennel közliré tétetik, hogy Galanthal Antonia pancsovai lakos végrehajtónak Davidovics recte Dávidov Mita pancsovai lakos végrehajtást szenvedett elleni 65 frt. 68 kr. s jár. iránti követelése behajtása végett 1883 évi Augustus hó 9 ik napjának d. e. 9 órakor a kebelbeli telekvi

hatóság helyiségében az ezen törvényszék területén fekvő Pancsova város 1786 számú tjkvben foglalt következő ingatlanok u. m.
1 sor 3386 hsz. száraz malom udvar 200 frt.
1 sor 3387 „ 2062 házszám alatti ház 250 frt.
1 sor 3388 „ 2080 házszám alatti ház 500 frt.
1 sor 3389 „ veteményeskert 49 frt. 52 kr.
2 sor 3738 „ szántó Karaula „ 46 frt. 92 kr.
2 sor 3739 „ Szöllő 75 frt. 6 kr.
3 sor 6254 „ Szöllő illy: düllő „ 93 frt. 94 kr.
ezennel megállapított kikiáltási ár mellett külön külön elfognak árvezetetni és akkoron magasabb ígérlet hiányában a kikiáltási áron alól is elfognak adatni. A venni szándékozók kötelesek a kikiáltási árnak 10% át készpénzben vagy ovadékképesnek nyilvánított értékpapirokban bánatpénzül letenni.

Kelt Pancsován a kir. tszék mint tkvi hatóságnak 1883 é. május hó 9-én tartott üléséből.

Mihajlovics

jegyző.

Popovics

h. elnök.

3507 szám

1882

Árverési hirdetmény

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881-évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közliré teszi, hogy a perlaszi kir. járásbírótság 2131 számú végzése által Berger Jakab farkasdini lakos és végrehajtató javára Matyasits Joszím, Andria farkasdini lakók ellen 887 és 40 frt. tőkéknek kamatai és perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság le foglalt és 320 frt. -ra becsült búzából álló ingóságok nyilvános árverés útján eladtnak.

Mely árverésnek a 1882 sz. kiküldést rendelő végzés folytán a hely színén vagyis Farkasdini községében leendő eszközzésére 1883-ik év Junius hó 9-ik napjának délelőtti 9. órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881-évi LX. t. cz. 107 §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladtni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881-évi LX. t. cz. 108 §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Perlaszon 1883-ik év Május hó 24 napján.

Barakovich Kálmán

aljegyző

kir. bírósági végrehajtó

5698. szám

tkv 1883.

Árverési hirdetmény.

A pancsovai kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság részéről ezennel közliré tétetik, hogy Bieliczky Alojzia pancsovai lakos végrehajtónak Hanzelik János pancsovai lakos végrehajtást szenvedett elleni 100 frt. é. járuléka iránti követelése behajtása végett 1883 évi August hó 10 ik napjának d. e. 9 órakor a kebelbeli telekkönyvi hatóság helyiségében az ezen törvényszék területén fekvő Pancsova város 2429. számú telekjegyzőkönyvében foglalt következő ingatlanok u. m.

A | 1 sor s 3821. hsz. 424 II öl Szöllő 315 fit. A | 2 sor s 3941 hsz. 860 II öl Szöllő 644 frt. ezennel megállapított kikiáltási ár mellett külön külön elfognak árvezetetni és akkoron magasabb ígérlet hiányában a kikiáltási áron alól is elfognak adatni.

A venni szándékozók kötelesek a ki-

kiáltási árnak 10% -át készpénzben vagy ovadékképesnek nyilvánított értékpapirokban bánatpénzül letenni.

Kelt a pancsovai kir. tszék mint telekkönyvi hatóságnak 1883. é. május hó 9. napján tartott üléséből.

Mihajlovics

jegyző.

Popovics

h. elnök

604 sz.

ígyz.

Haszonbéri hirdetmény.

A szegedi m. kir. jószágigazgatóságnak f. évi május 16-án kelt 277 sz. a, rendelete folytán ezennel közliré tétetik, miszerint az alább megnevezett bértárgyaknak bérbeadása iránt f. évi Junius 14-én d. e. 9-órákor alulirt ispánság hivatalos helyiségében nyilvános árverés fog megtartatni.

Árverezni kívánók azon megjegyzéssel hivatnak meg, miszerint a bánatpénzt a kikiáltási árnak 10% -ét az árverés előtt az árverelő bizottság kezéhez letenni tartoznak.

Írásbeli zárt és a kellő bánatpénzzel ellátott ajánlatokban határozottan kiteendő, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket teljesen ismeri s azoknak magát feltétlenül aláveti.

Utóajánlatok el nem fogadtnak s ezek alapján, ha fentartatnak is, újabb tárgyalás kiiratni nem fog.

Az árverési és szerződési feltételek alulirt hivatalnál naponta betekintheők.

BÉRLETI TÁRGYAK.

Kikiáltási ár.

- 1.) 18. sz. osztrovai halászat 250 frt.
Uj bértartam: 1884 1/1 — 1886 31/XII
- 2.) 31. sz. jabukai halászat 335 frt.
Uj bértartam: 1884 1/1 — 1886 31/XII
- 3.) 9. sz. ovesai halászat 3160 frt.
Uj bértartam: 1884 1/1 — 1889 31/XII
- 4.) 12. sz. homoliezi halászat 530 frt.
Uj bértartam: 1884 1/1 — 1889 31/XII
- 5.) 32. sz. pancsovai halászat 610 frt.
Uj bértartam: 1884 1/1 — 1889 31/XII
- 6.) 15, 16 és 17 sz. plositz halászat 1240 frt.
Uj bértartam: 1884 1/1 — 1889 31/XII
- 7.) 505 1460 hold oppovai dom. föld 253 frt.
Uj bértartam: 1883 1/VI — 1889 31/XII
- 8.) 200 hold gisellahaimi rétiföld . . . 100 frt.
Uj bértartam: 1883 1/VI — 1889 31/XII

Pancsovai m. kir. kincst. ispánság.

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsém a t. cz. közönségnek tudomására hozni, hogy a „Kisbirtokosok országos földhitelintézete“ a pancsovai kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság területén kötendő jelzalogkölesüleinek közvetítésével és lebonyolításával engem bizott meg.

3—3

Kiss Mór

pancsovai ügyvéd.

Értesítés.

Van szerencsém a t. cz. közönségnek tudomására hozni, hogy eddig folytatott mesterségemet, mint

Mázoló

ezután helyben egészen önállóan üzöm s több évi gyakorlati képzés és tapasztalat folytán abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy a mesterségem körébe vágó mindennemű munkát szépen, tartósságra és olcsón teljesíthetek.

Czeikovitz Károly

mázoló.